

Landbruksdepartementet
Postboks 8007 Dep
0300 OSLO

Kristian Augustsgt. 7A
P.b. 6784 St.Olavs plass
0130 Oslo
Tlf: 22 36 36 41
Faks: 22 20 06 66

sabima@sabima.no
www.sabima.no
org.nr: 980202062
bankgiro: 5010 05 02671

Oslo, 15.03.04

Forslag til ny skoglov – hørings svar

SABIMA har mottatt forslag til ny skoglov, og er i glad for at departementet har startet med dette lovarbeidet. Med hensyn til biomangfoldet er det lenge siden den gamle skogloven gikk ut på dato. Med det som utgangspunkt for en ny lov hadde vi imidlertid forventet oss et lovforslag med en klarere miljøprofil enn det forelagte.

- SABIMA har forstått at intensjon med en ny lov var å gi et mer ”moderne og juridisk funksjonelt rammeverk”. Dette har Departementet ikke lyktes med, ikke minst på miljøsida, siden det er brukt for generelle vendinger og i for liten grad gitt klare rammer.
- Opplegget med svært generelle vendinger i lova fører til at mye av styringsmulighetene og dermed praktisk lovgivende makt blir overført fra Stortinget til administrasjon i departementet. Dette er konstitusjonelt sett uheldig, da det er med på å undergrave Stortinget sin rolle og ansvar som lovgivende myndighet.

Mer spesielt har SABIMA følgende kommentarer til de enkelte paragrafene:

§ 1. Formålet med lova

SABIMA er svært tilfreds med at bærekraftig forvaltning og sikring av biomangfoldet har blitt en del av formålet med loven. Vi synes derfor formålsparagrafen er god, men foreslår at ordene ”i landet” strykes. Målformuleringen er lang og kronglete nok uten, og det vel er en selvfølge at norsk lov gjelder her tillands – og ikke så mange andre steder.

Når det er sagt er det en uballanse i hvordan de ulike delene av formålsparagrafen følges opp i resten av loven. Mens de rent skogbruksmessige siden er forholdsvis utførlig lovregulert oppfatter vi de miljømessige sidene av formålsparagrafen som dårlig dekket opp.

§ 2. Virkeområdet for lova

SABIMA er skeptiske at skogbruksloven skal gjelde i ”områder verna etter naturvernlova”. Blant annet vil bruk av nåværende tekst i §§ 9 og 10 i verneområder kunne redusere verneverdiene betydelig. Lovteksten må derfor omformuleres til kun å gjelde i de tilfeller det åpnes for skogsdrift i verneområdene.

§ 4. Skogeigar sitt forvalteransvar

SABIMA stiller seg bak forslaget om å ansvarliggjøre skogeier i forhold til å ta hensyn til miljøverdier, og at ”Dette miljøansvaret kan føre til at nokre tiltak i skogen ikkje kan gjennomførast.” Imidlertid savner vi hva som ligger i dette ansvaret, og hva som utløser situasjoner der skogeiers økonomiske interesser må vike. Derfor må departementet presisere dette nærmere og ordet ”kan” må erstattes med ”skal” i setningen ”Departementet kan gi nærare forskrifter ...”

KAP II. SKOGBRUKSTILTAK

§ 5. Skogregistrering og skogbruksplan

SABIMA er positiv til at departementet følger opp loven om miljøinformasjon og støtter derfor forslaget om at oversikten over miljøverdiene skal være offentlige. Når dette først er nevnt i loven må det også presiseres at dette gjelder alle innsamlede miljøverdier, og ikke bare de skogeier ønsker å ta hensyn til. Slik det praktiseres i dag vet vi at områder som er kartlagt som nasjonalt verneverdige - slettes fra kartet før dette blir gjort offentlig. En slik praksis er ikke akseptabel, og derfor må det inn et "alle" i nåværende tekst: "Oversikter over *alle* miljøverdiane...."

SABIMA ber også om at det presiseres at planinstitusjonen, som har foretatt miljøregistreringene og som derved er den eneste som besitter den komplette oversikt over miljødataene, også plikter å gi ut miljøinformasjonen.

I forbindelse med miljøregistreringene savner SABIMA en oversikt over hvilke miljøverdier som skal registreres, og igjen er det ikke godt nok at "Departementet kan gi nærare forskrifter med krav til innhold ...) Ordet kan må byttes ut med skal, og SABIMA forventer at departementet lager en slik forskrift.

For å få satt de ulike sidene ved formålsparagrafen ut i praksis (ikke minst miljøaspektet) og å få en mer moderne og hensiktsmessig skogforvaltning sammenlignet med andre sektorer, må det innføres krav om at alle skogområder skal ha godkjente forvaltningsplaner før hogst kan tillates. Disse planene må omfatte *landskapsøkologisk begrunnede minsteareal*. Viltlova sitt system med minsteareal og forvaltningsområder kan her være forbilledlig og bør kunne utnyttes også i skogbruket (se viltlovas kapittel VIII). I praksis betyr dette at under §5 andre avsnitt, må det føyes til to setninger; "Skogbruksplanene skal bygge på landskapsøkologiske prinsipper og omfatte større einingar. For små eigedomar skal det utarbeidast felles skogbruksplanar for å oppnå eit naudsynt minsteareal."

§ 6. Forynging og stell av skog

SABIMA ser at departementet føler et behov for å kunne tvinge skogeiere til forynge skogen. Imidlertid må det presiseres at systematisk og gjennomført skogkultur kan være en trussel for biomangfoldet. Drøyt 1400 av de rødlistede artene i landet er knyttet til skog, og en av årsaken til at ikke enda flere har havnet på denne lista er skogeieres "slurv" med foryngelse og ungskogspleie. Slik paragrafen er presentert er den et av flere eksempler på en ubalansert vinkling, der næringsinteressene kommer i fokus, mens miljøverdiene neglisjerer. For å oppnå bedre balanse bør innledningen i paragrafen i stedet ha følgende formulering: "Skogeigaren pliktar å ha ei balansert avveging mellom omsynet til optimal produksjon og til andre verdier, m.a. miljøomsyn. Dette stiller krav til forynginga etter hogst, og at der er"

SABIMA støtter forslaget om at "Kommunen kan nekte eller setje vilkår for å plante i skoglause områder og ved skifte av treslag, grøfting, gjødsling eller bruk av plantevernmidler ..."

Skogbruket har plantet, og planter fortsatt ut, fremmede treslag. Disse er i spredning og mange steder er situasjonen fullstendig ute av kontroll. SABIMA savner derfor at departementet følger opp Rio-konvensjonen og forbyr bruk av fremmede arter. En ny skoglov må inneholde et forbud mot bruk av introduserte treslag og et krav om å forhindre spredning ut fra allerede etablerte bestander.

§ 7. Vegbygging i skog

Vegbygging bør reguleres etter plan- og bygningslova og ikke etter ei næringslova. Dette bør ikke minst være i samsvar med intensjonene om å ha en oppdatert, framtidsrettet lovgivning. Foreslåtte tekst vitner ikke om vilje til å samordne seg med resten av samfunnet og bør slettes.

§ 8. Hogst og måling

SABIMA stiller seg bak formuleringen ”Om kommunen finn at ein hogst blir planlagt eller skjer i strid med denne lova, eller kan føre med seg vesentleg ulemper for det biologiske mangfaldet, ... kan kommunen nekte hogsten eller sette vilkår for korleis den skal gjennomførast”. Dette er en bra formulering, men krever meldeplikt for å kunne la seg realisere.

§ 9. Førebyggande tiltak

SABIMA er svært skeptisk til tankegangen bak forslaget til en slik paragraf. Foreslåtte tekst er et nytt eksempel på total neglisjering av miljøaspektet i den praktiske lovgivningen. Med unntak av de økologiske katastrofene introduserte arter kan forårsake, er sopp- og insektsangrep naturlige dynamiske faktorer som skaper livsmiljø for en rekke arter. I tillegg stiller vi spørsmålstegn ved det faglig innholdet bak paragrafen. Foruten pensling av stubber mot rotråte under tynning er det så vidt vi forstår ingen sopp, som gjør skade av betydning og som kan bekjempes ved å sette i gang forebyggende tiltak. Almesyken kunne vært et unntak, men erfaringene med kampen mot den viser omfattende hogst av almetrær, også innenfor reservater, uten at det lyktes å bekjempe almesyken. SABIMA stiller seg også spørrende til om omfattende programmer for bekjempelse av stor granbarkbille har noen effekt. Dens svingninger er en del av skogøkosystemets dynamikk og bestandsnedgangene etter bekjempelse av granbarkbiller kan sammenliknes med at det året etter et smågnagerår nesten ikke finnes mus fordi vi tok så mange i fellene våre. SABIMA forslår derfor følgende nye lovtekst: *”Når det er fare for at større skogområde kan få vesentleg forringa næringsverdi eller miljøverdi, kan kommunen setje i verk dei førebyggande tiltak som er naudsynte. Dette kan m.a. vere pålegg til einskilde skogeigarar. Dette gjeld og for skog og einskilde tre i område som er regulert til andre formål enn skogproduksjon. Døme på slike tilfelle er fare for spreiiing av framande treslag, nedbeiting av forynging frå store hjortebestandar eller insektangrep som drep veksterleg skog. Departementet skal fastsetje nærare forskrifter om slike tiltak og korleis utgiftane skal dekkjast.”*

§ 10. Tiltak etter skader på skog

Dette er et nytt eksempel på total neglisjering av miljøaspektet i den praktiske lovgivninga. Paragrafen inneholder påfallende konkrete eksempler på næringsmessig sett uheldige situasjoner, uten at miljøkonsekvensene er nevnt, samt uten tilsvarende konkretisering av uheldige situasjoner for

miljøet. Med unntak av å rette opp eventuelle skader av uheldig skogbehandling, som for eksempel feil treslag, stiller SABIMA seg negativ til å pålegge grunneiere hogst uten at miljøaspektene er vurdert. De faktorene det vises til i paragrafen, ”råte, brann, vindfelling, skred sjukdom, sopp-, smågnagar-, eller insektsangrep” er økologiske faktorer som produserer viktige habitater for biomangfoldet. Stort sett er det mangel på slike habitater, og da blir det uheldig om skogloven legger til rette for å pålegge grunneiere å redusere grunnlaget for biomangfoldet.

SABIMA forslår derfor følgende nye lovtekst: *”Når skog har fått vesentleg nedsett miljøverdi som følgje av uheldig skogbehandling ved grøfting, forynging, tynning, hogst eller andre tilhøve, kan kommunen setje i verk dei tiltak som er naudsynte, m.a. påbod til skogeigar om å rette opp att inngrepa. Kommunen kan på same måte, etter ein grundig avveging mellom omsyn til virkesproduksjon og omsyn til miljøet, gje påbod til skogeigar om å setje i verk naudsynte tiltak for å unngå framtidig forringing av produksjonen som følgje av uheldig skogbehandling, råte, brann, vindfelling, skred, sjukdom, sopp-, smågnagar- eller insektangrep eller andre tilhøve som reduserer skogproduksjonen vesentleg. Kommunen skal setje ein frist.....”*

§ 11. Meldeplikt

Som vi kommenterte under paragraf 8 er meldeplikt avgjørende for om kommunen ”finn at ein hogst blir planlagt eller skjer i strid med denne lova, eller kan føre med seg vesentleg ulemper for det biologiske mangfaldet, ... kan kommunen nekte hogsten eller sette vilkår for korleis den skal gjennomførast”. SABIMA mener derfor at det må være en generell meldeplikt for alle skogeierdommer som ikke har en godkjent skogbruksplan, og foreslår følgende tekst: *”Det skal vere generell meldeplikt for alle skogeigedomar som ikkje har godkjente skogbruksplanar. Denne skal gjelde all hogst og alle tiltak knytt til forynging og stell av skog. Kommunen eller anna skogbruksstyresmakt kan, av omsyn til kontroll med praktisering av føresegnene i denne lova, også fastsetje slik meldeplikt for andre skogeigedomar i heile eller delar av kommunen.”*

KAP III. VERNSKOG OG OMRÅDE MED HØGT PRIORITERTE MILJØVERDIAR

§ 13. skogområde med viktige miljøverdier

I paragrafen heter det at ”Departementet kan ved forskrift fastsetje at det skal leggjast spesielle restriksjonar på skogbehandlinga i skogområde med viktige miljøverdier knytt til biologisk mangfald,” Som nevnt savner SABIMA en presisering av hva som ligger i formålsparagrafens intensjoner om å ”sikre det biologiske mangfaldet”. Når det nettopp er hensyn til biomangfoldet og miljø som framtvinger en ny skoglov, betrakter vi det som useriøst å henvise til at denne viktige biten kan komme i forbindelse med en forskrift - uten at forslaget til forskriftstekst engang er vedlagt. Slik det framlegges nå støtter en vesentlig del av miljøtroverdigheten til lovforslaget seg på noe ingen har sett. SABIMA syns ikke dette er godt nok og forventer at viktige parametere, som for eksempel at skogeier må avsette minimum 5 % av skogarealet som nøkkelbiotoper / restaureringsbiotoper og sette igjen kantsoner mot vann og vassdrag i størrelsesorden det som kreves i Levende Skog, blir lagt inn i loven.

Med unntak av at nøkkelbiotoper må anses som en del av sektoransvaret og at sektoren sørger for løsninger der enkelte grunneiere blir urimelig hardt rammet, mer enn 5 %, har SABIMA ingen kommentar til at departementet mener at vern av skog bør ligge under naturvernloven. Imidlertid bør skogbruksloven åpne for et midlertidig vern. I mange tilfeller er det skogoppsynet som får opplysninger om verneverdig skog først, og da bør de ha midlertidig vern som redskap for å stoppe ødeleggelse av områdene inntil eventuelt verne etter naturvernloven er avklart.

KAP V. AVSLUTTANDE FØRESEGNER

§ 18. Tilskot

SABIMA oppfatter det som uheldig å blande nærings- og miljøtiltak i skog sammen i samme forskrift. Mens miljøtiltak forhåpentligvis gir en miljøgevinst vil de fleste næringstiltak ha den motsatte effekten. Denne forskjellen er så fundamental at det er uryddig å behandle dem sammen, og vi forventer at de splittes opp i to forskrifter.

Vennlig hilsen

Rune Aanderaa
daglig leder